

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РІШЕННЯ

22 червня 2017 р.

Київ

№ 333-р

Про перевірку рішення адміністративної колегії
Полтавського обласного територіального відділення
Антимонопольного комітету України
від 09.06.2016 № 02/54-рш у справі № 02-01-50/25-2016

Антимонопольний комітет України, розглянувши подання від 21.10.2016 № 8-01/7570/406-зв, подання від 31.10.2016 № 8-01/7741/416-зв та відповідні матеріали,

ВСТАНОВИВ:

До Антимонопольного комітету України (далі – Комітет) надійшли заяви від товариства з обмеженою відповідальністю «Ідеал» (далі – ТОВ «Ідеал», Заявник 1) без дати та номера (zareєстрована в Комітеті 11.08.2016 за № 8-01/7570) (далі – Заява 1) та товариства з обмеженою відповідальністю «Промзахист 1» (далі – ТОВ «Промзахист 1», Заявник 2) без дати та номера (zareєстрована в Комітеті 16.08.2016 за № 8-01/7741) (далі – Заява 2) про перевірку рішення адміністративної колегії Полтавського обласного територіального відділення Комітету (далі – територіальне відділення) від 09.06.2016 № 02/54-рш (далі – Рішення) у справі № 02-01-50/25-2016.

У Рішенні адміністративна колегія територіального відділення постановила:

«1. Визнати дії товариства з обмеженою відповідальністю «Промзахист 1» та товариства з обмеженою відповідальністю «Ідеал» порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 1 статті 50 та пунктом 4 частини 2 статті 6 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних узгоджених дій, що стосуються спотворення результатів торгів на закупівлю у 2014 році військовою частиною А 0312 «Теплообмінників; установок для кондиціонування повітря непобутових, непобутового холодильного та морозильного устаткування (ДКПП 016-2010 код 28.25.1) (5 лотів) (лот № 1 - регенеративні патрони РП-4 – 400 шт., лот № 2 - регенеративні патрони РП-5 – 1183 шт., лот № 3 - регенеративні патрони РП-6 – 308 шт., лот № 4 - пристрої ПДУ-3 – 142 шт. (оголошення про проведення процедури торгів у ВДЗ № 40 (886) від 19.05.2014 номер оголошення 117517).

2. Накласти на товариство з обмеженою відповідальністю «Промзахист 1» за порушення законодавства про захист економічної конкуренції, визначеного у пункті 1 цього рішення, штраф у розмірі 68 000 (шістдесят вісім тисяч) грн.

3. Накласти на товариство з обмеженою відповідальністю «Ідеал» за порушення законодавства про захист економічної конкуренції, визначеного у пункті 1 цього рішення, штраф у розмірі 68 000 (шістдесят вісім тисяч) грн.»

Розпорядженням державного уповноваженого Комітету від 22.08.2016 № 04/219-р Заяву 1 прийнято до розгляду.

Розпорядженням державного уповноваженого Комітету від 29.08.2016 № 04/231-р Заяву 2 прийнято до розгляду.

Заявник 1 та Заявник 2 зазначають, що не можуть погодитися з Рішенням і вважають зазначене Рішення незаконним, оскільки воно «винесено при неповному з'ясуванні обставин, що мають значення для справи та з порушенням норм матеріального та процесуального права».

Так, щодо порушення норм процесуального права Заявник 1 зазначає, що «відповідно до Законів України «Про Антимонопольний комітет України», «Про захист від недобросовісної конкуренції», «Про захист економічної конкуренції», з метою здійснення державного контролю за додержанням законодавства про захист економічної конкуренції, захисту інтересів суб'єктів господарювання та споживачів від його порушень при здійсненні господарської діяльності суб'єктами господарювання та при реалізації повноважень органами влади, органами місцевого самоврядування, органами адміністративно-господарського управління та контролю щодо суб'єктів господарювання було затверджено Положення про порядок проведення перевірок додержання законодавства про захист економічної конкуренції...»

На думку Заявника 1, «державний контроль за додержанням законодавства про захист економічної конкуренції, в т.ч. законодавства про захист від недобросовісної конкуренції (далі – законодавство про захист економічної конкуренції) здійснюється шляхом проведення планових та позапланових виїзних перевірок»

Заявник 1 зазначає, що «ні за фактичною ні за юридичною адресами Позивача не проводилось перевірка **та не складався Акт перевірки**, а відразу було винесено рішення, отже рішення було винесено при неповному з'ясуванні всіх обставин справи».

Крім цього, Заявник 1 зазначає, що на адресу ТОВ «Ідеал» надійшло розпорядження від 12.05.2016 № 02/31-р про початок розгляду справи № 02-01-50/25-2016, яким постановлено розпочати розгляд справи за ознаками вчинення ТОВ «Промзахист 1» та ТОВ «Ідеал» порушення, передбаченого пунктом 1 статті 50, пунктом 4 частини другої статті 6 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних узгоджених дій, що стосуються спотворення результатів торгів у 2014 та 2015 роках, однак у вказаному розпорядженні ані ТОВ «Ідеал», ані «Промзахист 1» не було залучено як відповідачів при розгляді цієї справи, чим, на думку Заявника 1, було порушено вимоги статті 37 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

Щодо порушення норм матеріального права Заявник 1 зазначає, що він не згоден з розміром накладеного штрафу, та надав розрахунки того, яким, на думку ТОВ «Ідеал», мав бути розмір накладеного штрафу.

Крім цього, Заявник 1 зазначив, що «нашим товариство не вчинялось антиконкурентні узгоджені дії. Причиною того, що були подані однакові довідки стало те, що у наших підприємств виявився один і той же юрист, який готував наші документи. Проте, нашому товариству даного факту відомо не було.

Так, тільки після отримання рішень від Полтавського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, нам стало відомо що були подані документи однакового зразка».

На підставі цього Заявник 1 робить висновок про те, що «таким чином будь-якого умислу, чи попередньої змови які б свідчили про антиконкурентні узгоджені дії між нашими підприємствами не було.»

Заявник 2 зазначає, що «підставою для винесення таких рішень стало посилення Полтавського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України на надання зазначеними учасниками тендера (ТОВ «Ідеал» та ТОВ «Промзахист») пропозицій однакового зовнішнього вигляду та оформлення».

Заявник 2 зауважує, що «документи однакового зразка жодним чином не могли спотворити результати конкурсних торгів і впливати на них у зв'язку з тим, що пропозицію

ТОВ «ІДЕАЛ» як учасника конкурсних торгів було відхилено, як таку, що не відповідала документації конкурсних торгів».

На підтвердження своєї позиції Заявник 2 посилається на пункт 8.3 постанови Пленуму Вищого господарського суду України від 26.12.2011 № 15 «Про деякі питання практики застосування конкурентного законодавства», відповідно до якого ознаки схожості в діях (бездіяльності) суб'єктів господарювання не є єдиним достатнім доказом наявності попередньої змови (антиконкурентних узгоджених дій), де зазначено, що «антиконкурентна узгоджена поведінка підлягає встановленню та доведенню із зазначенням відповідних доказів у рішенні органу Антимонопольного комітету України. При цьому схожість має бути саме результатом узгодженості конкурентної поведінки, а не виявлятися у простому співпадінні дій суб'єктів господарювання, зумовленим специфікою відповідного товарного ринку».

На думку Заявника 2, «Полтавське обласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України, зосередившись виключно на доведенні узгоджених дій суб'єктів господарювання на стадії підготовки пропозицій конкурсних торгів, не зазначило у рішенні АМК жодних доказів на підтвердження негативного впливу дій ТОВ «ІДЕАЛ» та ТОВ «ПРОМЗАХИСТ» на стан конкуренції, її обмеження та усунення».

Заявник 2 також зазначає, що на адресу ТОВ «Промзахист 1» 15.05.2016 надійшло розпорядження від 12.05.2016 № 02/31-р про початок розгляду справи № 02-01-50/25-2016, яким постановлено розпочати розгляд справи за ознаками вчинення ТОВ «Промзахист 1» та ТОВ «Ідеал» порушення, передбаченого пунктом 1 статті 50, пунктом 4 частини другої статті 6 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних узгоджених дій, що стосуються спотворення результатів торгів у 2014 та 2015 роках, однак у вказаному розпорядженні ані ТОВ «Ідеал», ані «Промзахист 1» не було залучено як відповідачів при розгляді цієї справи, чим, на думку Заявника 2, було порушено вимоги статті 37 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

Крім цього, Заявник 2 зазначає, що «ні за фактичною ні за юридичною адресами Позивача не проводилось перевірка **та не складався Акт перевірки**, а відразу було винесено рішення, отже рішення було винесено при неповному з'ясуванні всіх обставин справи».

У зв'язку із зазначеним, ТОВ «Ідеал» та ТОВ «Промзахист 1» просять скасувати Рішення і припинити провадження у справі.

На підставі аналізу Рішення, матеріалів справи № 02-01-50/25-2016 встановлено наступне.

Територіальне відділення здійснювало дослідження ринку закупівель товарів, робіт та послуг за державні кошти.

Під час здійснення зазначеного дослідження, а також на звернення Слідчого управління ГУ Національної поліції в Полтавській області від 22.02.2016 № 1647/115/24/05-2016 (zareestrovano в територіальному відділенні 23.03.2016 за вх. № 02/80) щодо проведення територіальним відділенням дослідження на предмет виявлення порушень законодавства про захист економічної конкуренції під час проведення військовою частиною А 0312 (с. Селещина, Машівський р-н, Полтавська обл.) процедур державних закупівель, за результатами аналізу інформації та матеріалів, наданих Слідчим управлінням, розпорядженням адміністративної колегії територіального відділення від 12.05.2016 № 02/31-р було розпочато розгляд справи № 02-01-50/25-2016. Розгляд зазначеної справи було розпочато за ознаками вчинення ТОВ «Промзахист 1» та ТОВ «Ідеал» порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 1 статті 50, пунктом 4 частини другої статті 6 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді вчинення антиконкурентних узгоджених дій, що стосуються спотворення результатів торгів [на закупівлю у 2014 році військовою частиною А 0312 «Теплообмінників; установок для кондиціювання повітря побутових, побутового холодильного та морозильного устаткування (ДКПП 016-2010 код 28.25.1) (5 лотів) (лот № 1 - регенеративні патрони РП-4 – 400 шт., лот № 2 - регенеративні патрони РП-5 – 1183 шт., лот № 3 - регенеративні

патрони РП-6 – 308 шт., лот № 4 - пристрої ПДУ-3 – 142 шт. (оголошення про проведення процедури торгів у ВДЗ № 40 (886) від 19.05.2014, номер оголошення 117517)].

ТОВ «Промзахист 1» та ТОВ «Ідеал» діють на підставі статутів, є платниками податку на додану вартість.

Відповідно до інформації, що міститься в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців, основним видом діяльності ТОВ «Промзахист 1» та ТОВ «Ідеал» є: 46.90. Неспеціалізована оптова торгівля.

Отже, ТОВ «Промзахист 1» та ТОВ «Ідеал» є суб'єктами господарювання у розумінні абзацу дванадцятого статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

На момент проведення торгів [на закупівлю у 2014 році військовою частиною А 0312 «Теплообмінників; установок для кондиціонування повітря непобутових, непобутового холодильного та морозильного устаткування (ДКПП 016-2010 код 28.25.1) (5 лотів) (лот № 1 - регенеративні патрони РП-4 – 400 шт., лот № 2 - регенеративні патрони РП-5 – 1183 шт., лот № 3 - регенеративні патрони РП-6 – 308 шт., лот № 4 - пристрої ПДУ-3 – 142 шт. (оголошення про проведення процедури торгів у ВДЗ № 40 (886) від 19.05.2014, номер оголошення 117517)] був чинний Закон України «Про здійснення державних закупівель» від 10.04.2014 № 1197-VII (далі – Закон).

Відповідно до річного плану закупівель на 2014 рік військовою частиною А0312 у червні – липні 2014 року проведено процедуру відкритих торгів щодо предмета закупівлі: «Теплообмінники; установки для кондиціонування повітря непобутові, непобутове холодильне та морозильне устаткування (ДКПП 016-2010 код 28.25.1) (5 лотів)» (лот № 1 - регенеративні патрони РП-4 – 400 шт., лот № 2 - регенеративні патрони РП-5 – 1183 шт., лот № 3 - регенеративні патрони РП-6 – 308 шт., лот № 4 - пристрої ПДУ-3 – 142 шт., лот № 5 - брикети для додаткової подачі кисню ДП-Т (у футлярі) – 1190 шт.) очікуваною вартістю 8 370 000,00 грн за кошти державного бюджету.

Оголошення про проведення процедури закупівлі № 117517 було опубліковано в інформаційному бюлетені «Вісник державних закупівель» (ВДЗ) від 19.05.2014 № 40 (886).

Відповідно до реєстру отриманих пропозицій конкурсних торгів від 18.06.2014 до військової частини А0312 надійшли пропозиції від таких суб'єктів господарювання:

- ТОВ «Промзахист 1» (юридична адреса: 02760, м. Київ, вул. М. Раскової, 11, оф. 201, поштова адреса: 04119, м. Київ, вул. Білоруська, 36, оф. 4, код ЄДРПОУ 33055465);
- ТОВ «Ідеал» (04108, м. Київ, пров. Квітневий, 7, оф. 10, код ЄДРПОУ 20017735);
- ТОВ «Науково-виробничий центр «Захист дихання» (83003, м. Донецьк, просп. Ілліча, 27-Б, код ЄДРПОУ 37604389).

Згідно з протоколом розкриття цінових пропозицій від 18.06.2014 № 16 вказані суб'єкти господарювання подали такі пропозиції конкурсних торгів:

- ТОВ «Промзахист 1» - лот № 1 – 1 800 000 грн, лот № 2 – 4 732 000 грн, лот № 3 – 1 232 000 грн, лот № 4 – 568 000 грн;
- ТОВ «Ідеал» - лот № 2 – 5 323 500 грн, лот № 3 – 1 386 000 грн, лот № 4 – 639 000 грн;
- ТОВ «Науково-виробничий центр «Захист дихання» - лот № 1 – 1 596 000 грн, лот № 4 – 375 732 грн.

Згідно з протоколом розкриття пропозицій конкурсних торгів від 18.06.2014 № 16 в поданих учасниками пропозиціях конкурсних торгів наявні всі необхідні документи, передбачені документацією конкурсних торгів.

Відповідно до протоколу засідання комітету з конкурсних торгів військової частини А 0312 щодо розгляду пропозицій конкурсних торгів учасників відкритих торгів від 02.07.2014 № 20, під час розгляду пропозицій конкурсних торгів, поданих учасниками, було виявлено відсутність цінових пропозицій за лотом № 5 – брикети додаткової подачі кисню ДП-Т (у футлярі).

Враховуючи зазначене, відповідно до частини першої статті 30 Закону України «Про здійснення державних закупівель» військовою частиною А 0312 було вирішено частково відмінити торги на закупівлю брикетів додаткової подачі кисню ДП-Т (у футлярі) (лот № 5) у зв'язку з поданням для участі у відкритих торгах менше двох пропозицій.

Згідно з протоколом оцінки пропозицій конкурсних торгів від 02.07.2014 № 21 найбільш економічно вигідними визнано:

- за лотом № 1 - пропозицію ТОВ «Науково-виробничий центр «Захист дихання»;
- за лотами №№ 2, 3, 4 – пропозицію ТОВ «Промзахист 1».

За результатами зазначеної процедури закупівлі укладено:

- за лотом № 1 з ТОВ «Науково-виробничий центр «Захист дихання» договір про закупівлю товарів за державні кошти від 17.07.2014 № 34 на загальну суму 1 596 000,00 грн;
- за лотами №№ 2, 3, 4 з ТОВ «Промзахист 1» договір про закупівлю товарів за державні кошти від 17.07.2014 № 33 на загальну суму 6 531 346,80 грн.

Загальна сума укладених договорів становить 8 127 346,8 грн.

Разом з тим, як зазначено вище, згідно з протоколом розкриття цінових пропозицій, пропозиція ТОВ «Науково-виробничий центр «Захист дихання» за лотом № 4 становила 375 732 грн. У той же час, переможцем за вказаним лотом було обрано ТОВ «Промзахист 1» з пропозицією 568 000 грн.

Згідно з частиною п'ятою статті 28 Закону, Замовник визначає переможця торгів з числа учасників, пропозиції конкурсних торгів яких не було відхилено на основі критеріїв і методики оцінки, зазначених у документації конкурсних торгів. Критеріями оцінки є:

- у разі здійснення закупівлі товарів, робіт і послуг, що виробляються, виконуються чи надаються не за окремо розробленою специфікацією (технічним проектом), для яких існує постійно діючий ринок, - ціна;
- у разі здійснення закупівлі, яка має складний або спеціалізований характер (у тому числі консультаційних послуг, наукових досліджень, науково-технічних (експериментальних) розробок), - ціна разом з іншими критеріями оцінки.

Відповідно до частини шостої статті 28 Закону, якщо для визначення найбільш економічно вигідної пропозиції конкурсних торгів крім ціни застосовуються й інші критерії оцінки, у документації конкурсних торгів визначається їх вартісний еквівалент або питома вага цих критеріїв у загальній оцінці пропозицій конкурсних торгів. Питома вага цінового критерію не може бути нижчою ніж 50 відсотків.

У протоколі оцінки цінових пропозицій від 02.07.2014 № 21 (пункт 6) зазначається, що критерієм оцінки цінових пропозицій учасників є «ціна» - 100 %. Разом з тим, переможцем за лотом № 4 було обрано ТОВ «Промзахист 1», а не ТОВ «Науково-виробничий центр «Захист дихання», пропозиція якого була нижчою.

Отже, на порушення частини п'ятої статті 28 Закону, військовою частиною А 0312 переможцем за лотом № 4 було обрано ТОВ «Промзахист 1».

Крім того, проаналізувавши пропозиції конкурсних торгів учасників процедури закупівлі та документацію конкурсних торгів (далі – ДКТ), територіальне відділення встановило наявність погодженої поведінки ТОВ «Промзахист 1» та ТОВ «Ідеал» під час участі у процедурі відкритих торгів за лотами № 2, № 3, № 4, що підтверджується наступним.

Схожістю в оформленні пропозицій ТОВ «Промзахист 1» та ТОВ «Ідеал», а саме:

- кожна з пропозицій учасників містить окремо прошиту цінову пропозицію від 16.06.2014;
- кожна з пропозицій містить однаково оформлений реєстр (однаковий шрифт, розташування тексту, скорочення), датований 16.06.2014;
- довідки про наявність працівників, які повинні надаватися згідно з ДКТ у довільній формі, у вказаних учасників містять однакову таблицю, яка поділена на 6 колонок, що мають

однакові назви: «№ з/п», «Посада, спеціалізація», «Кількість працівників, ПБ», «Рівень кваліфікації працівників, освіта», «Досвід роботи на посаді», «Примітки»;

- довідки про виконання аналогічних договорів, які повинні надаватися згідно з ДКТ у довільній формі, у вказаних учасників містять однаково оформлену таблицю, яка поділена на 5 колонок, що мають однакові назви: «назва організації, із якою укладено договір», «ПБ особи та телефон, яка відповідала за виконання договору від організації з якою укладено аналогічний договір» (не містить знаків пунктуації), «Предмет договору», «Термін виконання договору», «Сума договору». Крім того, в обох учасників відсутня інформація, що вимагає замовник у ДКТ;

- довідки про відсутність звіту про рух грошових коштів датовані 16.06.2014 та містять однаковий зміст та розміщення тексту, незважаючи на те, що Замовник у ДКТ зазначив про надання такої довідки у довільній формі;

- довідки про виробника, які учасники згідно з ДКТ повинні надавати у довільній формі, містять аналогічний текст та датовані 16.06.2014;

- гарантійні листи датовані 16.06.2014 та містять однаковий зміст.

Враховуючи, що, як зазначалось вище, Замовником не було надано бланків та не конкретизовано вимоги щодо оформлення довідок (їх зовнішнього вигляду), які повинні були бути подані учасниками в складі своїх конкурсних пропозицій, зокрема довідок про наявність працівників, про виконання аналогічних договорів, про відсутність звіту про рух грошових коштів, про виробника товару та гарантійних листів, тобто було надано право учасникам надавати ці довідки в довільній, зручній для кожного формі, то при підготовці суб'єктами господарювання окремо один від одного цих довідок, навіть при використанні загальноприйнятого (загальноновживаного, поширеного) шрифту, оформлення в різному стилі, їх зміст, зовнішній вигляд, текст були б різними.

У той же час, як вбачається з довідок учасників, вони мають схожість в оформленні тексту, його розташуванні та змісті, що свідчить про їх підготовку однією особою.

Також виписки з Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців виготовлені для ТОВ «Промзахист 1» та ТОВ «Ідеал» державним реєстратором 12.06.2014 о 8.34 та 8.36:

- довідки, що містять відомості про учасників, датовані 16.06.2014;
- довідки про відсутність заборгованості зі сплати податків та зборів датовані 13.06.2014;
- у складі пропозицій конкурсних торгів учасників містяться копії однакових паспортів патронів регенеративних РП-5М (ВП 09243.000ПС, партія № 16 виготовлена 17.02.14), патронів регенеративних РП-6 (ВМ 24020.000ПС, партія № 21 виготовлена 03.03.2014), портативно-дихального приладдя ПДУ-3 (ВТ 8-097.000РЭ);
- виробником регенеративних патронів, що запропоновані ТОВ «Промзахист 1» та ТОВ «Ідеал», є ВАТ «Тамбовмаш»;
- документи, що містяться у складі пропозицій конкурсних торгів обох учасників, завірені 16.06.2014.

Отже, схожість в оформленні пропозицій конкурсних торгів ТОВ «Промзахист 1» та ТОВ «Ідеал» свідчить про підготовку документів для участі у процедурі закупівлі однією і тією ж особою. Зазначене підтверджується й отриманням довідок про відсутність заборгованості зі сплати податків та зборів в один день та виписок з Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців не лише в один день, а майже одночасно: о 8.34 та о 8.36.

Надання обома учасниками в складі документів конкурсних пропозицій не однієї, а декількох довідок з однаковою датою, а також майже одночасно, є наслідком спільної підготовки документів учасниками торгів та підтверджує узгодженість дій учасників в ході їх отримання у відповідних установах, оскільки є закономірністю узгодженої поведінки учасників торгів та не може пояснюватись лише особливістю роботи органів державної влади та процедурою видачі таких довідок. При підготовці відповідних документів у будь-яких торгах конкуруючі суб'єкти

господарювання насамперед мають на меті отримання перемоги і при збігу однієї довідки, інші довідки, як свідчить практика, не можуть бути оформлені в один день.

Також, проаналізувавши цінові пропозиції учасників за лотами, було встановлено застосування ТОВ «Промзахист 1» та ТОВ «Ідеал» методу кореляції, тобто цінові пропозиції пов'язані спільною системою обчислення (різниця у пропозиціях за лотами становить 12,5 %):

Назва лота	ТОВ «Промзахист 1»	ТОВ «Ідеал»	Різниця, %
Лот № 2 регенеративні патрони РП-5	4 732 000 грн	5 323 500 грн	12,5
Лот № 3 регенеративні патрони РП-6	1 232 000 грн	1 386 000 грн	12,5
Лот № 4 пристрої ПДУ-3	568 000 грн	639 000 грн	12,5

При самостійній підготовці суб'єктами господарювання цінових пропозицій за лотами, була б наявною різниця в цінах, оскільки ціна на товар у кожного окремого суб'єкта господарювання складається з різних складових витрат, що у свою чергу унеможливорює наявність однакової відсоткової різниці за кожним лотом. У той же час, однакова різниця між ціною переможця та другого учасника свідчить про те, що запропоновані ціни розраховувались не відповідно до складових витрат і пропозиція другого учасника фактично подавалась не з метою одержання перемоги, а була лише своєрідним «прикриттям» для пропозиції потенційного переможця.

Проведення будь-якої процедури закупівлі повинно мати на меті насамперед обрання переможця на конкурентних засадах. Справжність змагання при проведенні процедур закупівлі забезпечується таємністю інформації, що міститься в пропозиціях конкурсних торгів учасників. Конкурсні пропозиції учасників повинні містити конкурентні та заздалегідь невідомі іншим учасникам умови. Тобто, поведінка учасників закупівель повинна мати конкурентний характер, а саме: змагання між суб'єктами господарювання з метою здобуття завдяки власним досягненням переваг над іншими суб'єктами господарювання.

У свою чергу погодження поведінки при формуванні своїх пропозицій конкурсних торгів учасниками процедури закупівлі призвело до заміни конкуренції на координацію поведінки ТОВ «Промзахист 1» та ТОВ «Ідеал».

Змагальність учасників торгів передбачає самостійні та незалежні дії (поведінку) кожного з учасників і зумовлює обов'язок кожного учасника торгів готувати свої пропозиції конкурсних торгів окремо один від одного, без обміну інформацією шляхом індивідуального та суб'єктивного підходу до їх підготовки. Така змагальність виключає нехарактерну тотожність в оформленні, структурі, змісті документів, яка в сукупності з іншими обставинами, зокрема такими, як отримання в один день довідок про відсутність заборгованості зі сплати податків та зборів, а також в один день та майже одночасно виписок з Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців, відсутність вимог Замовника до оформлення певних документів, що входять до складу пропозиції конкурсних торгів, пов'язаність цінових пропозицій за лотами спільною системою обчислення, яка була виявлена територіальним відділенням під час розгляду справи у ТОВ «Промзахист 1» та ТОВ «Ідеал».

Отже, зазначені вище факти свідчать про погоджену поведінку та співпрацю ТОВ «Промзахист 1» та ТОВ «Ідеал» під час участі у процедурі закупівлі у 2014 році військовою частиною А 0312 «Теплообмінників; установок для кондиціонування повітря побутових, побутового холодильного та морозильного устаткування (ДКПП 016-2010 код 28.25.1) (5 лотів) (лот № 1 - регенеративні патрони РП-4 – 400 шт., лот № 2 - регенеративні патрони РП-5 – 1183 шт., лот № 3 - регенеративні патрони РП-6 – 308 шт., лот № 4 - пристрої ПДУ-3 – 142 шт).

Антиконкурентні узгоджені дії суб'єктів господарювання, передбачені пунктом 4 частини другої статті 6 Закону України «Про захист економічної конкуренції», стосуються спотворення результатів конкурсних процедур закупівлі, коли відповідні пропозиції їх учасників встановлюються не на основі змагання, що передбачає самостійне прийняття кожним учасником рішень щодо формування пропозицій та/або їх зміни, а узгоджено.

Основним інтересом та метою участі у конкурсних процедурах є отримання суб'єктами господарювання додаткових доходів (що мають характер стабільності протягом певного періоду часу) шляхом забезпечення виграшу у процедурі закупівлі та одержання замовлення. Отже, суб'єкти господарювання узгоджують свою поведінку під час участі в торгах для одержання максимальних прибутків, які не завжди можна одержати в ринкових умовах (реалізуючи товари, роботи та послуги за окремими/одноразовими угодами) та в процесі конкурентних процедур.

У свою чергу дії ТОВ «Промзахист 1» та ТОВ «Ідеал» призвели до усунення конкуренції між ними, наявність якої є необхідною умовою під час проведення торгів, внаслідок чого право на укладення договору за результатами торгів учасниками отримано не на конкурентних засадах, чим були спотворені результати цих торгів.

Враховуючи зазначене, встановленими у справі № 02-01-50/25-2016 обставинами доведено, що дії ТОВ «Промзахист 1» та ТОВ «Ідеал» під час участі у процедурі закупівлі у 2014 році військовою частиною А 0312 «Теплообмінників; установок для кондиціонування повітря непобутових, непобутового холодильного та морозильного устаткування (ДКПП 016-2010 код 28.25.1) (5 лотів) (лот № 1 - регенеративні патрони РП-4 – 400 шт., лот № 2 - регенеративні патрони РП-5 – 1183 шт., лот № 3 - регенеративні патрони РП-6 – 308 шт., лот № 4 - пристрої ПДУ-3 – 142 шт. (оголошення про проведення процедури торгів у ВДЗ № 40 (886) від 19.05.2014, номер оголошення 117517) шляхом проведення процедури відкритих торгів є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 1 статті 50 та пунктом 4 частини другої статті 6 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних узгоджених дій, що стосуються спотворення результатів торгів.

Щодо твердження Заявника 1 та Заявника 2 стосовно того, що, на їх думку, «державний контроль за додержанням законодавства про захист економічної конкуренції, в т.ч. законодавства про захист від недобросовісної конкуренції здійснюється шляхом проведення планових та позапланових виїзних перевірок», у зв'язку з чим Заявник зазначає, що «ні за фактичною ні за юридичною адресами Позивача не проводилось перевірка **та не складався Акт перевірки**, а відразу було винесено рішення, отже рішення було винесено при неповному з'ясуванні всіх обставин справи», зазначаємо наступне.

Відповідно до Положення про порядок проведення перевірок додержання законодавства про захист економічної конкуренції, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 25 грудня 2001 року № 182-р, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 13 лютого 2002 року за № 139/6427 (із змінами і доповненнями) (далі – Положення про порядок проведення перевірок), перевірки (планові та позапланові) здійснюються відповідно до встановленої процедури. Зокрема, відповідно до пункту 2 Положення про порядок проведення перевірок органи Комітету мають право здійснювати планові та позапланові виїзні перевірки додержання законодавства про захист економічної конкуренції при здійсненні господарської діяльності суб'єктами господарювання та при реалізації повноважень органами влади, органами місцевого самоврядування, органами адміністративно-господарського управління і контролю щодо суб'єктів господарювання. Згідно з пунктом 5 Положення про порядок проведення перевірок, підставою для проведення планових перевірок є план-графік перевірок, затверджений Головою Комітету. Відповідно до пункту 8 Положення про порядок проведення перевірок, позапланова виїзна перевірка проводиться органами Комітету в разі виявлених порушень законодавства про захист економічної конкуренції та, зокрема, за власною ініціативою, відповідно до підпункту 8.12

Положення про порядок проведення перевірок, з метою забезпечення доказів у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

У той же час, державний контроль за додержанням законодавства про захист економічної конкуренції здійснюється не лише шляхом проведення планових та позапланових перевірок.

Статтею 7 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» визначено повноваження Комітету у сфері здійснення контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції, де передбачено, що Комітет, зокрема, має право:

перевіряти суб'єкти господарювання, об'єднання, органи влади, органи місцевого самоврядування, органи адміністративно-господарського управління та контролю щодо дотримання ними вимог законодавства про захист економічної конкуренції та під час проведення розслідувань за заявами і справами про порушення законодавства про захист економічної конкуренції;

при розгляді заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, проведенні перевірки та в інших передбачених законом випадках вимагати від суб'єктів господарювання, об'єднань, органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю, їх посадових осіб і працівників, інших фізичних та юридичних осіб інформацію, в тому числі з обмеженим доступом.

Пунктом 23 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 квітня 1994 року № 5, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 6 травня 1994 року за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29 червня 1998 року № 169-р) (із змінами), передбачено, що службовцями Комітету, відділення, яким доручено збирання та аналіз доказів у справі, проводяться дії, спрямовані на всебічне, повне й об'єктивне з'ясування дійсних обставин справи, прав і обов'язків сторін, та, зокрема, можуть проводитися такі дії:

дослідження регіонального або загальнодержавного ринку;

одержання від сторін, третіх осіб, інших осіб письмових та усних пояснень, які можуть фіксуватися в протоколі;

вилучення письмових та речових доказів, зокрема документів, предметів чи інших носіїв інформації, що можуть бути доказами чи джерелами доказів у справі;

накладення арешту на предмети, документи, інші носії інформації, що можуть бути доказами чи джерелами доказів у справі.

Отже, при розгляді справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції не передбачено обов'язкового проведення органами Комітету перевірок суб'єктів господарювання.

Статтею 17 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» визначені повноваження голови територіального відділення Комітету, відповідно до яких при розгляді заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, проведенні перевірки та в інших передбачених законом випадках вимагати від суб'єктів господарювання, об'єднань, органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю, їх посадових осіб і працівників, інших фізичних осіб інформацію, в тому числі з обмеженим доступом.

Органи Комітету не обмежені у виборі джерела отримання інформації, необхідної для виконання їх завдань, передбачених законодавством про захист економічної конкуренції.

Відповідно до статті 22 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», вимоги органу Комітету, вимоги уповноважених ними працівників Комітету, його територіального відділення в межах їх компетенції є обов'язковими для виконання у визначені строки.

У свою чергу одним із способів одержання інформації, необхідної при дослідженні ринків, розгляді заяв/звернень, справ, що передбачений нормами чинного законодавства, є надсилання вимог.

При розгляді справи № 02-01-50/25-2016 територіальне відділення одержувало інформацію шляхом надсилання вимог до учасників процедур закупівель, а також надсидало листи до органів державної влади. Крім того, у процесуальних документах, прийнятих адміністративною колегією територіального відділення під час розгляду вказаної справи, територіальне відділення посилалось також на інформацію, зазначену в документах, що були додані Слідчим управлінням ГУ Національної поліції в Полтавській області до звернення від 22.02.2016 № 1647/115/24/05-2016.

Отже, непроведення територіальним відділенням перевірки ТОВ «Ідеал» у межах розгляду справи № 02-01-50/25-2016 не є порушенням норм процесуального права.

Щодо твердження Заявника 1 та Заявника 2 стосовно того, що, на їх думку, у розпорядженні від 12.05.2016 № 02/31-р про початок розгляду справи № 02-01-50/25-2016, яким розпочато розгляд справи за ознаками вчинення ТОВ «Промзахист 1» та ТОВ «Ідеал» порушення, передбаченого пунктом 1 статті 50, пунктом 4 частини другої статті 6 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних узгоджених дій, що стосуються спотворення результатів торгів у 2014 та 2015 роках, «ані ТОВ «Ідеал», ані ТОВ «Промзахист 1» не було залучено у якості відповідачів при розгляді даної справи», чим, на думку Заявника, було порушено вимоги статті 37 Закону України «Про захист економічної конкуренції», зазначаємо наступне.

Відповідно до статті 39 Закону України «Про захист економічної конкуренції» відповідачем є особа, щодо якої здійснюється розгляд справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

Відповідно до статті 35 Закону України «Про захист економічної конкуренції», розгляд справ про захист економічної конкуренції починається з прийняттям розпорядження про початок розгляду справи та закінчується прийняттям рішення у справі. У статті 37 Закону України «Про захист економічної конкуренції», на яку посилається Заявник, зазначено, що у разі виявлення ознак порушення законодавства про захист економічної конкуренції, в тому числі наслідків такого порушення, органи Комітету приймають розпорядження про початок розгляду справи. Розпорядження про початок розгляду справи надсилається відповідачу протягом 3-х робочих днів з дня його прийняття. У той же час, ТОВ «Ідеал» невірно тлумачить положення частини другої статті 37 Закону України «Про захист економічної конкуренції», відповідно до якої у разі, якщо відповідача визначено після початку розгляду справи, йому протягом 3-х робочих днів надсилається розпорядження про залучення до участі у справі як відповідача разом з розпорядженням про початок розгляду справи. Адже, ця норма Закону застосовується, якщо в розпорядженні про початок розгляду справи не визначено, зокрема, суб'єкта/суб'єктів господарювання, дії якого/яких містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

Розпорядженням адміністративної колегії територіального відділення від 12.05.2016 № 02/31-р розпочато розгляд справи № 02-01-50/25-2016 за ознаками вчинення ТОВ «Промзахист 1» та ТОВ «Ідеал» порушення, передбаченого пунктом 1 статті 50, пунктом 4 частини другої статті 6 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних узгоджених дій, що стосуються спотворення результатів торгів у 2014 та 2015 роках, а отже, саме зазначені суб'єкти господарювання і є відповідачами у вказаній справі.

У розпорядженні адміністративної колегії територіального відділення від 12.05.2016 № 02/31-р про початок розгляду справи № 02-01-50/25-2016 вказано суб'єктів господарювання (ТОВ «Промзахист 1» та ТОВ «Ідеал»), щодо яких розпочинається розгляд справи, що виключає необхідність прийняття окремого розпорядження про залучення зазначених суб'єктів господарювання як відповідачів до участі у справі.

Отже, при прийнятті розпорядження від 12.05.2016 № 02/31-р про початок розгляду справи № 02-01-50/25-2016 адміністративна колегія територіального відділення діяла відповідно до вимог законодавства про захист економічної конкуренції.

Щодо твердження Заявника 1 стосовно того, що він не згоден з розміром накладеного штрафу, та наданими Заявником розрахунками того, яким, на думку ТОВ «Ідеал», мав бути розмір накладеного штрафу, зазначаємо наступне.

Після прийняття адміністративною колегією територіального відділення розпорядження від 12.05.2016 № 02/31-р про початок розгляду справи № 02-01-50/25-2016 за ознаками порушення законодавства про захист економічної конкуренції з боку ТОВ «Промзахист 1» та ТОВ «Ідеал», територіальне відділення направило відповідачам вимоги про надання інформації. Зокрема, відповідно до пункту 27 вимоги від 13.05.2016 № 02/1903, адресованої ТОВ «Ідеал», територіальне відділення просило надати інформацію щодо доходу (виручки) від реалізації товарів, робіт та послуг ТОВ «Ідеал» за 2015 рік з наданням завірених копій підтвердних документів. Відповідно до повідомлення про вручення рекомендованого поштового відправлення № 3600111101882 від 13.05.2016 вказану вимогу ТОВ «Ідеал» одержало 19.05.2016. У той же час, інформація на зазначену вимогу територіального відділення ТОВ «Ідеал» надана не була.

Згідно з абзацом другим частини другої статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції», за порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбачене пунктом 1 статті 50 цього Закону, накладаються штрафи у розмірі до десяти відсотків доходу (виручки) суб'єкта господарювання від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф.

Відповідно до частини п'ятої статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції», якщо доходу (виручки) немає або відповідач на вимогу органів Антимонопольного комітету України, голови територіального відділення не надав розмір доходу (виручки), штраф, передбачений абзацом другим частини другої цієї статті, накладається у розмірі до двадцяти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Як зазначено у Рішенні, на вимогу територіального відділення від 13.05.2016 № 02/1903 ТОВ «Ідеал» не надало інформації щодо доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за 2015 рік.

Тому адміністративною колегією територіального відділення були накладені на ТОВ «Ідеал» штрафні санкції за порушення законодавства про захист економічної конкуренції згідно з частиною п'ятою статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у розмірі, що не перевищував двадцяти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Як зазначено в Рішенні, при визначенні розміру штрафу враховано такі обставини:

- ТОВ «Промзахист 1» та ТОВ «Ідеал» не визнали порушення законодавства про захист економічної конкуренції;
- ТОВ «Промзахист 1» та ТОВ «Ідеал» не співпрацювали в процесі розгляду справи та не надали запитуваної інформації.

Отже, при накладенні штрафних санкцій на ТОВ «Ідеал» територіальне відділення правильно застосувало норми матеріального права.

Щодо твердження Заявника 1 стосовно того, що він не вчиняв антиконкурентних узгоджених дій, а причиною наявності однакових документів у пропозиціях конкурсних торгів ТОВ «Промзахист 1» та ТОВ «Ідеал» стало те, що в обох підприємств документи для участі у процедурах державних закупівель готував один і той же юрист зазначаємо, що цим ТОВ «Ідеал» не спростовує фактів, установлених територіальним відділенням та викладених у Рішенні, що підтверджують наявність погодженої поведінки ТОВ «Промзахист 1» та ТОВ «Ідеал» під час участі у процедурах закупівель, проведених військовою частиною А 0312 у 2014 – 2015 роках.

Стосовно твердження Заявника 2 щодо того, що, на його думку, «підставою для винесення таких рішень стало посилення Полтавського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України на надання зазначеними учасниками тендера (ТОВ «Ідеал» та ТОВ «Промзахист» пропозицій однакового зовнішнього вигляду та оформлення)», а «документи однакового зразка жодним чином не могли спотворити

результати конкурсних торгів і впливати на них у зв'язку з тим, що пропозицію ТОВ «ІДЕАЛ» як учасника конкурсних торгів було відхилено, як таку, що не відповідала документації конкурсних торгів», зазначаємо наступне.

Проаналізувавши пропозиції конкурсних торгів учасників перелічених вище процедур закупівель були виявлені факти, що свідчать про узгоджену поведінку ТОВ «Промзахист 1» та ТОВ «Ідеал» під час участі у вказаних процедурах закупівель.

Зокрема, під час розслідування було встановлено:

- схожість в оформленні пропозицій конкурсних торгів учасників (однаково оформлені довідки, реєстри, гарантійні листи, форми яких не надавав Замовник);
- посвідчення одних і тих же документів в один день та одним і тим же нотаріусом, який провадить свою діяльність у Шевченківському районі м. Києва, в якому також знаходиться ТОВ «Промзахист 1» (згідно з поштовою адресою, зазначеною товариством). Вулиці, на яких розташовані нотаріус та ТОВ «Промзахист 1», знаходяться у Шевченківському районі м. Києва в безпосередній близькості одна від одної;
- майже одночасне отримання витягів з Єдиного реєстру підприємств, щодо яких порушено провадження у справі про банкрутство, та інформаційних довідок з Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні правопорушення;
- отримання в один день та з послідовними номерами копій довідок з Управління інформаційно-аналітичного забезпечення ГУМВС України у місті Києві щодо притягнення до кримінальної відповідальності керівників учасників процедур закупівель;
- застосування у 2014 році під час участі у процедурі закупівлі ТОВ «Промзахист 1» та ТОВ «Ідеал» методу кореляції, тобто цінові пропозиції пов'язані спільною системою обчислення (різниця у пропозиціях за лотами становить 12,5 %).

Сукупність зазначених фактів свідчить про спільну підготовку ТОВ «Промзахист 1» та ТОВ «Ідеал» до участі у вищевказаній процедурі закупівлі, зважаючи на системність та синхронність дій у часі та не може вважатись випадковим збігом обставин.

Також твердження Заявника, що «документи однакового зразка жодним чином не могли спотворити результати конкурсних торгів і впливати на них у зв'язку з тим, що пропозицію ТОВ «ІДЕАЛ» як учасника конкурсних торгів було відхилено, як таку, що не відповідала документації конкурсних торгів», не відповідає дійсності, адже у всіх перелічених вище процедурах закупівель, проведених військовою частиною А 0312 протягом 2014 – 2015 років, ТОВ «Ідеал» було допущено до оцінки та відповідно пропозиції зазначеного товариства не були відхилені, що підтверджується матеріалами справи № 02-01-50/25-2016 та повним текстом Рішення.

Крім цього, у Заяві ТОВ «Промзахист» жодним чином не спростовує фактів, установлених територіальним відділенням та викладених у Рішенні, що підтверджують наявність погодженої поведінки ТОВ «Промзахист 1» та ТОВ «Ідеал» під час участі у процедурах закупівель, проведених військовою частиною А 0312 у 2014 – 2015 роках.

Стосовно твердження Заявника 2 щодо того, що «Полтавське обласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України, зосередившись виключно на доведенні узгоджених дій суб'єктів господарювання на стадії підготовки пропозицій конкурсних торгів, не зазначило у рішенні АМК жодних доказів на підтвердження негативного впливу дій ТОВ «ІДЕАЛ» та ТОВ «ПРОМЗАХИСТ» на стан конкуренції, її обмеження та усунення», зазначаємо наступне.

Для визнання вчинення порушення, передбаченого пунктом 4 частини другої статті 6 Закону України «Про захист економічної конкуренції», достатнім є встановлення й доведення наявності наміру суб'єктів господарювання погодити (скоординувати) власну конкурентну поведінку, зокрема шляхом обміну інформацією під час підготовки тендерної документації, що у свою чергу призводить або може призвести до переваги одного з учасників під час конкурентного відбору з метою визначення процедури закупівлі.

Наявність негативних наслідків таких дій у вигляді завдання збитків, порушень прав та охоронюваних законом інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, не є обов'язковою умовою для кваліфікації дій суб'єкта господарювання як антиконкурентних узгоджених дій, оскільки достатнім є встановлення самого факту погодження конкурентної поведінки, яка може мати негативний вплив на конкуренцію.

Недосягнення суб'єктами господарювання мети, з якою вони узгоджують власну конкурентну поведінку, з причин та обставин, що не залежать від їх волі, не є підставою для встановлення відсутності правопорушення, передбаченого статтею 6 названого Закону.

Змагальність процедури закупівлі передбачає самостійні та незалежні дії (поведінку) кожного з учасників та їх обов'язок готувати свої пропозиції окремо, без обміну інформацією та виключає нехарактерну тотожність в оформленні, структурі, змісті документів, яка у сукупності з іншими обставинами, зокрема такими, як отримання послідовно в один день довідок від державних та банківських установ, відсутність вимог Замовника до оформлення документації, підготовка документів без залучення третіх осіб, що містять однакові помилки, свідчить про узгоджену поведінку, яка призводить до спотворення результатів торгів.

Враховуючи зазначене, територіальним відділенням доведено вчинення ТОВ «Промзахист 1» та ТОВ «Ідеал» порушення законодавства про захист економічної конкуренції під час участі у процедурах державних закупівель, проведених військовою частиною А 0312.

Отже, адміністративною колегією територіального відділення під час прийняття Рішення у справі № 02-01-50/25-2016 було повно з'ясовано обставини, які мають значення для справи, доведено обставини, які мають значення для справи і які визнано встановленими, висновки, викладені у Рішенні, відповідають обставинам справи, норми матеріального та процесуального права застосовані правильно.

Тобто, підстави, визначені частиною першою статті 59 Закону України «Про захист економічної конкуренції» для зміни, скасування чи визнання недійсним Рішення, відсутні.

ТОВ «Ідеал» та ТОВ «Промзахист 1» на подання від 21.10.2016 № 8-01/7570/406-зв про перевірку Рішення у встановлений строк відповіді не надали.

Враховуючи викладене, керуючись статтею 7 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтею 57 Закону України «Про захист економічної конкуренції» та пунктом 45 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 квітня 1994 року № 5, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 6 травня 1994 року за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29 червня 1998 року № 169-р) (із змінами), Антимонопольний комітет України

ПОСТАНОВИВ:

Рішення адміністративної колегії Полтавського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 09.06.2016 № 02/54-рш у справі № 02-01-50/25-2016 залишити без змін.

В.о. Голови Комітету

М. НІЖНИК